

DECIZIA nr. 28 din 28 ianuarie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 244 alin. \(1\) și \(2\) din Codul penal](#)

EMITENT

• **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în [MONITORUL OFICIAL nr. 393 din 30 aprilie 2025](#)

Data intrării în vigoare 30-04-2025

Marian Enache	- președinte
Mihaela Ciocină	- judecător
Cristian Deliorga	- judecător
Laura-Iuliana Scântei	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Oana-Cristina Puică	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 244 din Codul penal](#), excepție ridicată de George Munteanu în Dosarul nr. 10.589/281/2016 al Judecătoriei Ploiești - Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 383D/2020.
2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.
3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, invocând, în acest sens, jurisprudența în materie a Curții Constituționale, și anume [deciziile nr. 49 din 22 ianuarie 2019](#) și [nr. 110 din 7 martie 2024](#).

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 15 iunie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 10.589/281/2016, Judecătoria Ploiești - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 244 din Codul penal](#). Excepția a fost ridicată de George Munteanu într-o cauză având ca obiect trimiterea în judecată a inculpatului pentru săvârșirea, printre altele, a unor infracțiuni de înșelăciune.
5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile de lege criticate, care incriminează fapta de înșelăciune, încalcă principiile fundamentale privind calitatea legii, universalitatea drepturilor și a îndatoririlor fundamentale, egalitatea în drepturi, dreptul la apărare și legalitatea incriminării și a pedepsei. Consideră că textul de lege criticat este lipsit de previzibilitate și claritate, întrucât din modul de definire a infracțiunii de înșelăciune nu poate fi determinată cu exactitate sfera de aplicare a acesteia, pentru a stabili acțiunile sau inacțiunile prohibite de lege. Astfel, destinatarul legii penale nu poate să își dea seama dacă acțiunea sau inacțiunea sa intră sau nu sub incidența normei criticate. Invocă, în acest sens, definiția dată de Dicționarul explicativ al limbii române noțiunii de fraudă, arătând că legea civilă îi conferă acesteia relevanță juridică sub forma dolului, în timp ce, în materie penală, conținutul noțiunii de fraudă presupune infracțiunea de înșelăciune, astfel că nu este clar dacă fapta săvârșită se încadrează în sfera ilicitului civil sau a celui penal.
6. Judecătoria Ploiești - Secția penală, contrar prevederilor [art. 29 alin. \(4\) din Legea nr. 47/1992](#), nu și-a exprimat opinia asupra temeiniciei excepției de neconstituționalitate.
7. Potrivit prevederilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.
8. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile [Constituției](#), precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor [art. 146 lit. d\) din Constituție](#), precum și ale [art. 1 alin. \(2\)](#), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, prevederile [art. 244 din Codul penal](#). Din notele scrise ale autorului excepției, depuse în motivarea criticii, reiese însă că aceasta privește, în realitate, dispozițiile [art. 244 alin. \(1\) și \(2\) din Codul penal](#). Prin urmare, Curtea se va pronunța numai asupra acestor dispoziții de lege, care au următorul cuprins:

(1) Inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos patrimonial injust și dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Înșelăciunea săvârșită prin folosirea de nume sau calități mincinoase ori de alte mijloace frauduloase se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. Dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

11. În susținerea neconstituționalității dispozițiilor de lege criticate, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale [art. 1 alin. \(5\)](#) referitor la principiul legalității, ale [art. 15 alin. \(1\)](#) privind universalitatea drepturilor și a îndatoririlor fundamentale, ale [art. 16](#) referitor la egalitatea în drepturi și ale [art. 24](#) privind dreptul la apărare, precum și ale [art. 11](#) referitor la tratatele ratificate de Parlament, raportat la prevederile [art. 7](#) privind legalitatea incriminării și a pedepsei din [Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale](#).

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile [art. 244 alin. \(1\) și \(2\) din Codul penal](#) au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la prevederile [art. 1 alin. \(5\) din Constituție](#) și ale [art. 7 din Convenție](#) - invocate și în prezenta cauză - și față de critici similare. Astfel, prin [Decizia nr. 110 din 7 martie 2024](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 744 din 30 iulie 2024, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 244 alin. \(1\) și \(2\) din Codul penal](#), pentru argumentele reținute în paragrafele 13-16 din decizia menționată.

13. Prin [Decizia nr. 110 din 7 martie 2024](#), precitată, Curtea a constatat că nu i se poate impune legiuitorului să definească prin lege fiecare noțiune folosită în definirea altei noțiuni, iar dacă o noțiune nu are un înțeles autonom, înseamnă că se folosește înțelesul său din limbajul comun/curent/uzual, care trebuie interpretat prin corelare cu întreg ansamblul legislativ aplicabil într-o cauză. Așa fiind, cu privire la critica formulată din perspectiva lipsei de claritate a sintagmei „ori de alte mijloace frauduloase” din dispozițiile [art. 244 alin. \(2\) din Codul penal](#), Curtea a reținut că, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, termenul „fraudulos” desemnează ceva bazat pe o fraudă, iar prin „fraudă” se înțelege hoție, act de rea-credință făcut cu scopul de a realiza profituri personale, înșelătorie. Astfel, în varianta-tip a infracțiunii de înșelăciune [[art. 244 alin. \(1\) din Codul penal](#)], mijloacele și modalitățile concrete prin care subiectul activ îl face pe subiectul pasiv să creadă neadevărurile prezentate, adică îl induce sau îl menține în eroare ori îi produce iluzia adevărului, pot fi foarte diferite, de exemplu: viclenie, șiretenie, uneltiri, stratageme, șiretlicuri, mistificări, prefăcătorii, ademeniri, amăgiri, trucaje, intrigi etc. Curtea a observat că aceste mijloace sau moduri prin care se realizează inducerea în eroare a subiectului pasiv nu pot fi decât sub forma unor simple minciuni, întrucât dacă sunt frauduloase - adică susținute sau întărite și prin alte mijloace, cum ar fi nume sau calități mincinoase, înscrisuri false, înscenări de fapte etc., astfel ca minciuna să fie mai convingătoare - fapta va fi încadrată în varianta agravată [[art. 244 alin. \(2\) din Codul penal](#)]. Această din urmă variantă a infracțiunii de înșelăciune se deosebește de varianta-tip numai prin mijloacele prin care a fost săvârșită infracțiunea de amăgire, de inducere în eroare a subiectului pasiv și care sunt de natură să asigure mai ușor reușita acestei acțiuni.

14. În continuare, prin [Decizia nr. 110 din 7 martie 2024](#), precitată, Curtea a statuat că dispozițiile de lege criticate sunt clare și neechivoce, întrucât destinatarul normei penale de incriminare are posibilitatea să prevadă consecințele ce decurg din nerespectarea ei, sens în care își poate adapta conduita în mod corespunzător. În acest sens, Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa ([Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012) că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și de clar pentru a putea fi aplicat. Astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în funcție de circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificilă redactarea unor legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii ([Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, și [Decizia nr. 743 din 2 iunie 2011](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011). De asemenea, Curtea Constituțională a invocat și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia [art. 7 paragraful 1 din Convenție](#), care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (nullum crimen, nulla poena sine lege), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior,

nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie. Rezultă astfel că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora. Având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea de la Strasbourg a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, ale căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Din nou, deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, [art. 7 paragraful 1 din Convenție](#) nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza S.W. împotriva Regatului Unit, paragraful 36, [Hotărârea din 24 mai 2007](#), pronunțată în Cauza Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României, paragrafele 36 și 37, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza Kafkaris împotriva Ciprului, paragraful 141, și Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza Del Río Prada împotriva Spaniei, paragrafele 92 și 93). Așadar, drept consecință logică a principiului conform căruia legile trebuie să fie de aplicabilitate generală, formularea actelor normative nu este întotdeauna exactă, folosirea unor caracterizări generale fiind preferată unor liste exhaustive (Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, paragraful 31). Rezultă că interpretarea acestor norme depinde de practică și nu încapă îndoială că instanțele interne sunt cele mai în măsură să examineze și să interpreteze legislația națională, o astfel de interpretare nefiind în sine incompatibilă cu prevederile [art. 7 din Convenție](#) (Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei, paragraful 108).

15. Astfel, prin [Decizia nr. 110 din 7 martie 2024](#), precitată, Curtea a constatat că nu poate fi primită susținerea potrivit căreia destinatarii dispozițiilor de lege criticate nu își pot adapta conduita în funcție de conținutul lor, deoarece acestea sunt suficient de clare și de previzibile. Curtea a mai reținut că termenul „fraudulos” este adesea folosit în legislația penală, fără să genereze dificultăți de interpretare, legiuitorul urmărind să sancționeze mai aspru comiterea unei fapte de înșelăciune prin mijloace care presupun ele însele acte de rea-credință, de încălcare a legii. Totodată, Codul penal român nu a acceptat așa-numita teorie a unității între infracțiunea-mijloc și infracțiunea-scop în reglementarea infracțiunii de înșelăciune, însușindu-și principiul că, dacă mijlocul fraudulos folosit pentru inducerea sau menținerea în eroare a păgubitului constituie prin el însuși infracțiune, această infracțiune trebuie să fie reținută în concurs cu înșelăciunea calificată, fiind considerate o pluralitate de infracțiuni și pedepsite ca atare. Curtea a reținut că această opțiune a legiuitorului nu este contrară [Constituției](#) și [Convenției](#). Așa cum s-a menționat anterior, varianta agravată a infracțiunii de înșelăciune se deosebește de varianta-tip numai prin mijloacele prin care a fost săvârșită acțiunea de amăgire, de inducere în eroare a subiectului pasiv și care sunt de natură să asigure mai ușor reușita acestei acțiuni. Potrivit prevederilor [art. 244 alin. \(2\) fraza a doua din Codul penal](#), dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune, atunci există concurs între infracțiunea de înșelăciune varianta agravată și infracțiunea care se referă la mijlocul fraudulos (de exemplu, infracțiunea de folosire de înscrisuri false, prevăzută de [art. 323 din Codul penal](#), uzurparea de calități oficiale, prevăzută de [art. 258 din Codul penal](#), sau infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități, prevăzută de [art. 348 din Codul penal](#)). Curtea de la Strasbourg a statuat, în cazul concursului ideal tipic de infracțiuni, că acesta se caracterizează prin aceea că faptul unic se descompune în două infracțiuni distincte. Într-o astfel de situație, nu este încălcat [art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție](#), deoarece acesta interzice ca o persoană să fie judecată de două ori pentru aceeași infracțiune, în timp ce, în cadrul concursului ideal de infracțiuni, același fapt comportă o analiză în cadrul a două infracțiuni distincte (Hotărârea din 30 iulie 1998, pronunțată în Cauza Oliveira împotriva Elveției, paragrafele 26 și 27).

16. În același sens sunt și [Decizia Curții Constituționale nr. 676 din 6 noiembrie 2018](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1115 din 28 decembrie 2018, și [Decizia nr. 49 din 22 ianuarie 2019](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 19 aprilie 2019.

17. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele care au fundamentat această soluție își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

18. Pentru considerentele expuse, în temeiul [art. 146 lit. d\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#), precum și al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de George Munteanu în Dosarul nr. 10.589/281/2016 al Judecătoriei Ploiești - Secția penală și constată că dispozițiile [art. 244 alin. \(1\) și \(2\) din Codul penal](#) sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Ploiești - Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 ianuarie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Marian Enache

Magistrat-asistent,

Oana-Cristina Puică